

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szerda, szeptember 14

Tizenegyedik évfolyam.

A SZAMOSVÖLGYI VASÚT.

III.

Kerkapoly Károly ingyen kegyelméből a naszdói román iskolai és ösztöndíjalap s az északi határközségek 252 ezer hold olyan öserdőt kaptak örök tulajdonul 100 ezer forintért, melyből a radnai bánya, tehát az állam 3 ezer holdnak használatát 100 év alatt visszafizetendi az alapnak e 100 ezer forintot, melynek 100 évi kiaknázásáért a bécsi „Bank für Forstindustrie“ 18 millió forintot ígért meg, s melynek csak korcsmárlási joga évenként 62 ezer forintot hajt. Ertékére nézve a magyar korona területén alig van ezen erdőkhöz hasonló. Kilenczvenöt százaléka a fának a legbecsebb luczfenyő, mely szerfelett egyenletes, göcselen növése miatt a legkeresettebb faem, s nemcsak az egyetlen hangfénékfa, melyből zongorák, orgonák, hegedűk készítenek, hanem más ipari feldolgozásra is a legalkalmasabb.

Ez öserdők mevének, farkasoknak, őzeknek, fadjoknak tanyái s a legnagyobb részüket még kiaknázatlan. Beszterczétől Kolozsvárig Erdély északi fele és Szatmár-Máramaros ezen erdőkből fedezi gerendát, mindenemű deszka, zsinóly, lécz szükségletét, s ez idő szerint Franciaország, Németország, Dánia, Svédország innen nyeri legkínáltabb resonce-fát. Évenként csak a borgó-ruszi vámnál mintegy 12 ezer szekér kikészített faszállítvány halad át dél felé, s meglehetősen mennyiségű fa jut a naszdói oldalon a Nagy-Szamoson usztatva Szatmárra, s a Meleg-Szamoson Deésre. Ha azonban csak a Borgó előnevet viselő 8 község 42 ezer holdat tevő erdeje osztatnék fel száz évi turnusra, akkor is csak körülbelül egy negyed részét képezné a most levágott fa annak, a mi az erdőkezelés törvénye szerint levágható volna.

Kiszámíthatatlan, hogy azon esetben, ha e vidéken a vállalkozás roppant akadályai, melyekről esetleg egy más alkalommal szólandunk, meg fognak szűnni, mily óriási méreteket ölt e 252 ezer hold öserdön e faipar, s resonance-fa, szitakáva, gyufaszálka, faedény, zsinóly, deszka, gerenda-készítményekben minő teher-szállítványokra lesz majd a szamosvölgyi vasút hivatva. Mert az minden kétséget kizár, hogy egy a jelenlegi, mintegy a 12—16 ezer szekérszállítványra menő forgalmat, valamint az ezután ki-

fejlődő faipar készítményeit is majdnem kizárólag a szamosvölgyi vasút fogja közvetíteni.

Ez idő szerint egy fuvar ára a borgói községekből Kolozsvárig 15 forint és Deésig 8 forint. Egy szekérszállítvány áll 80 szál deszkából, melynek ára Borgó-Prundon 16 forint, Kolozsvárt pedig 31—32 frt. Nem ösmerjük előre a szamosvölgyi vasút tarifáit, de feltehető, hogy a szállítás költsége egyharmadrészt sem fogja tenni a közönséges fuvarnak, következésképp a vasút megnyitásával minden szekér deszkának két-három forinttal olcsóbbnak kell lennie, mint előbb Kolozsvárt. Nem érdektelen, csak a jelenlegi forgalmat tekintve, kissé a következményekkel foglalkozni. Feltéve, hogy a borgói vámon átkelő 12000 szekér faszállítványból csak 10 ezer jut jelenleg Kolozsvárra, akkor a szamosvölgyi vasút Deésen fogván fel az árut, évenként 70 ezer forintot vett ki csak a borgói deszkafuvarozók kezéből. Ennek természetes következményének kell lennie, hogy e fuvarosok, a kik legtöbbször maguk a deszkakészítők is, azon 300 fűrészmalmot, melyek a borgói völgyben fekszenek, ezután a jelenlegi mennyiségnek legalább egynegyedével több fát fognak kikészíteni, mi annyival szükségesebb lesz, mivel a vasút által nyugat felé a piacuk is sokkal kiterjedtebb lett, s a hol eddig a magas szállítási költségek miatt vevőkre nem találhattak, e költségek apadásával fogyasztó közönségre találhatnak. Szóval a vasút által egy a termelés, mint fogyasztás nagyobb méreteket ölt, s nyomában általános emelkedés jár. Ily számításokat lehetne tenni a többi árukra nézve is: a borgói papírra, mely hazánkban, mint tisztán rongyból készült merített papír, egyetlen iparcikk, a deésaknai sóra, a Bukovinából érkező nyersbőrökre, a francziák által a vasút mellett megindított nagy tölgyértékesítő vállalatra stb. stb.

Határozottsággal állíthatni, hogy a szamosvölgyi vasútvonal a nyugati irányt kivéve, Kolozsvárra nézve a legtermészetesebb és legelőnyösebb forgalmi összeköttetést létesítette. E vonal által a nyers productumok cseréje ipari és szülkeleticizikkekkel egészebb alapon nyugszik, mint bármely más irányban és soha Kolozsvár szülkebb látkörű és saját érdekeivel ellentétebb politikát még nem követett, mint akkor, midőn passivitásával, előmozdítás helyett

lágosítja őnt egy-e? Legyen türelmes, mihelyt üldözöm e városrészből távoztak, elmegyek.

E szavakat oly megható méltósággal mondá, hogy Mária megszeppenve érzé magát.

— Oktalanság volna — mondá — innen elmennie, elfognak őnt.

— Lehet, de élve nem. Sokáig és türelmesen viseltem a lánczot, míg végre is leráztam. Most szabad levegőt szívtam, inkább vesszek el, semmint ismét a börtönrőstora alá kerüljek. . .

Elszántsága Mária szívében részvétet keltett.

— Mit tegyek önért? — kérde.

— Rejtsen el ma és holnap, míg üldözöm felhagynak keresésemmel, akkor eltávozom.

— Hová akar menni?

— Krakóba.

— Krakó nem biztos hely, mi magunk nemrég hagytuk el a várost.

Szűnet állott be.

— Ezelőtt Krakóban lakott, asszonyom? kérde egy idő múlva a fegyencz.

— Igen, ott laktunk.

— Nem ismert véletlenül egy Oswiecimska kisasszonyt?

— Mária összeroskadott és az idegenre nézett, de sötétség környezte mindkettőjüket.

— Igen, ismertem — rebegé Mária — de miért kérdezősködik?

— Krakóban éle még?

— Ezelőtt nemrég még ott volt. De miért érdekli önkégy iránta?

A fegyencz hallgatott; rövid idő múlva mondá:

— Ha ön azon hölgyet ismerte, akkor engem is ismer.

— Hogyan?

— Novem Rawiaz Jan. . .

— Ki? Ön? kiáltá Mária.

— Látom, hogy ön már hallott rólam —

tőle kitelhetőleg akadályozta e vasút létrejvetelét.

Az ezen irányban fennálló tévnézetek megérdemlik azonban, hogy velők egy külön cikkben külön foglalkozunk.

Pozsony sz. k. város I. választókerülete, vasárnap általános választógyűlést tartott, melyen Neisáder Károly, a Sennyey-párt elnöke előadta, hogy Sennyey Pál báró betegsége folytán a telet Olaszországban kénytelen töltetni, s így választói megbízását letenni ohajtja. Nehogy ez bekövetkezzék, szülkesnek tartaná, hogy a választók öt ebbeli számdekában megelőzve, a mandátum elfogadására kérék föl, — úgy azt röviden Edl német nyelven adva elő, — a jelenlévők egyhangulag elhatározták Sennyey Pál bárót ideiglenes betegsége daczára a képviselői mandátum elvállalására felkérni.

A függetlenségi párt végrehajtó bizottsága gyűlést tartott, melyben a párt kettős választásaira vonatkozó teendőket megbeszéltek s azok végrehajtására Mocsáry Lajos elnök felkérte. D. u. 5 órákor folytatott a tanácskozás s a párt értekezletének ideje e hó 25-re határozottat s a párt összes tagjai felkértek, hogy lehetőleg már 24 én a fővárosba jöjjenek.

A Mrazovics-párt a zágrábi első és harmadik választókerületben az utolsó órában mégis állított jelöltet, hogy a bannak és Kresztics volt tartománygyűlési elnöknek egyhangú megválasztását legalább megihusítsák. A választások kedden kezdődnek, erre a napra esnek a legfontosabb kerületek. Az ellenzék két árnálata 25 kerületre számít, vagyis az összes kerületek egy harmadára.

A király Miskolczon.

Távirataink kiegészítésül a királynak miskolczi időzéséről közöljük a következőket:

A király 11-én délelőtt a megyeházában fogadta a küldötteket.

Midőn ő Felsége a terembe lépett, a jelenlévők lelkesült éljenzéssel fogadták és Samassa József egri érsek üdvözölte.

Ezután következett az evangélikusok és az ev. reformátusok küldöttsége, Gömörmegye, Hajdúmegye, Hevesmegye, Máramarosmegye, Szabolcsmegye, Zemplénmegye, Borsodmegye küldöttségeinek tisztelgése.

A király ő Felsége kimerítően tudakozódott Borsodmegye viszonyai felől s végül igen kegyesen becsátá a küldöttségeket, mire Debreczen városa küldöttsége járult ő Felsége elé, Miskolczy Lajos főispán vezetése alatt.

A debreczeniek a kassai küldöttség követte, s ekkor Miskolcz városának küldöttségére került a sor.

A beszédet Soltész-Nagy Kálmán polgármondá fájdalmas hangon a fegyencz — vádoltak, hogy Oswiecimska kisasszonyt meglopni, meggyilkolni akartam; a törvényszék elítélt; nek i hittek, hisz' nek i mindenki hiszen. . .

— Így tehát ön ártatlan? — kérde élénken Mária.

A fegyencz nem felelt; ismét szűnet állott be, mely alatt Mária halk zokogást hallott.

Vannak fájdalmak, melyek legszilárdabb meggyőződésünket, legerősebb előítéletünket szétoszlatják; nem hangos siránkozó panaszok ezek — de mégis ismeri és méltányolni tudja a sziv.

Gyakran a legjobb mentegetés siker és hatás nélkül eltűnik, míg egy egyetlen kőny az elíteltet meggátolhatja. Mária ezt most magán tapasztalta.

— De mégis — mondá halkán — ön a szobában fogott el, tört találtak önnél?

Igen, minden ellenem szólott, és mégis. . .

— És mégis. . .

— Szándékom nem volt bűnös.

— Lehetetlen? kiáltá fel Mária.

Midőn észrevevő, hogy a fegyencz mentegését nem folytatja, mondá:

— Istenne kérem, adjon felvilágosítást.

— Minek? Hisz az elítélté mindíg ártatlannak mondják magukat; ki áll jót, hogy én nem vagyok olyan, mint a többi?

— Szóljon, minden szavát elhiszem.

— Elbeszélésem csodálatosnak tetszenék önnek. És mi köze is önnek ahhoz, hogy kiérdemltem-e azt, a mit szenvedtem, vagy sem? Nincs jogom az ön részvételre. Csak egy személyt szeretnék egytiben felvilágosítani, ugyanazt, a ki által annyit szenvedtem.

— Oswiecimska kisasszonyt?

— Igen; látom, felkeresnem kell őt, ha a világ végén is laknék. Oh, Istennem, mit nem adnék, ha őt felvilágosíthatnám!

— Egyetem

— Könyvtár

— Fundația pentru Școală

— BCU Cluj-Napoca.

Hirdetési díjak.

Egy négyszög esentiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenstein, és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fevőleti irodája Budapestben Sarvitergő 3. sz.

Elgiltitási cölkhöz

garmond sora után 25 krajcarát fletendő.

szíves fogadtatást s a gymnáziumból a lövőházba hajtattott, ott várta már József főherczeg Nyáry Adolf tábornokkal és Szende Béla honvédelmi miniszterrel. A külföldi hatalmak katonai képviselői közül is többen jelentek meg a népkertben, melynek tiszta ösvényei a lövőházba vezetnek.

A zsinagóga megtekintését is felvették a programba, de e látogatás elmaradt. E mellőzés nagyon elkeseríté a miskolczi zsidókat, kik ezereket költöttek templomuk díszítésére. Az udvari ebédre jóformán csak katonák voltak hivatalosak. A király jobbján Rudolf trónörökös, balján Károly Lajos főherczeg ült.

Hat óra után megkezdődött a vándorlás a színház földszített épülete felé. A városban már korareggi tudta minden ember, hogy ő felsége elmarad az udvari gyász miatt a díszelődésről, de azért a miskolcziak mégis megtöltötték a tágasnézőteret. A hölgyek bálí öltözékben, a férfiak szalonruhában jelentek meg, a páholyok külseje zöld galyakkal voltak ékítve. Az udvar is egészen távol maradt s csak a külföldi attachék közül voltak néhányan a páholyban. Az előadás fényesen sikerült. Ezuttal másodsor történt, hogy a király nem jelenhetett meg a miskolczi színházban. Huszonegy évvel ezelőtt a színház megnyitásának esztendőjében szintén ott járt az uralkodó, de a színházat nem látogathatta meg, mert Szirmay főispánt ép akkor teríté le a szélhűtés, mikor a város határában ő felségét üdvözölni készült. E tragicus eset annyira leverte akkor a királyt, hogy minden további ünnepléről lemondott.

Haller Károly beszéde.

(Folytatás.)

Az egyetemi tanács továbbá elhatározta, hogy az alkotmány visszaállítása óta Magyarország közoktatásának élén állott miniszterek: báró Eötvös Józsefnek, dr. Pauler Tivadarnak, valamint a közoktatást jelenleg kormányzó dr. Trefort Ágostonnak, kiknek egyetemünk alapítása és fejlesztése első sorban köszönhető, — az egyetem haláljának megörökítésére életnagyságu arczképeit díszterme számára elkészítteti. A Madarász Viktor hírneves festő ecsete alól kikértült s kitűnően sikerült képek tanácstermünket már díszítik.

Érdekesnek mutatkozott az is, hogy az egyetem volt rectorának arczképeit kezdte óta bírhasa, melyek megszerzése ez idő szerint annál könnyebb volt, minthogy egynek kivételével valamennyien még életben vannak.

Az arczképek porcellán lapra nagy alakban fényképezve Veress Ferencz fényképművésznök által elkészíttettek s a rectori terem faláról néma tanúi lesznek utódaik buzgó működésének.

Az egyetemi tanács azon intézkedését meg kell említenem, miszerint az egyes szünnapokat, melyek régebb szokás alapján a különböző károkból különbözően tartattak meg, egyöntetlenné megállapította s a miniszter ő nagyméltóságának

tiszteljem az aggodat, s adott erkölcsi jó tanácsot eleget, a melyek nem kerültek valami nagy fáradságába.

Örvendő szabadságomnak, megköszöntem irántam tanusított jóságát. Szabadnak éreztem magamat, a sok szemrehányás és szidás alól felmentve, és mint minden fiatal ember, könnyen vettem az egész dolgot.

Gyámom saját szekerén kegyeskedett a városba küldeni s aztán nem tudott rólam többet. Szerencsémre már gyermekkoromtól fogva meg voltam szokva minduntig csak azt hallani, hogy szegény árva vagyok; kurtán bántak el velem. Az iskolában szorgalmas voltam és tanárim s társaim szerettek. Nevelősködtem s tengtem egy nap után a másikon. Órákat adtam s a legnagyobb boldogságom az volt, mikor külön szobára tettem szert s ebédre, melyért fizethettem.

Mindez csekélység, mely őnt untatja, de ha az ember rá emlékezik, önkénytelenül tör ki belőle a szó, hogy elmondja.

Ez években, melyeket kínos munkálkodás és vérmes remények közt töltök, néhány látszólag jelentéktelen esemény történt, melyek mégis nagy befolyással voltak sorsomra. Csekélységek azok, melyek életemben korszakot alkotnak; a folytonos egyformaság között egy felkeltett új érzelem is külön szakaszt képez élettünkben. . .

Ezen csekély események mindegyike nálam az érzelmek egész láncolatát kelté, melyek oly mélyek s hatalmasok voltak, hogy még most is befolyások alatt állók, ámbár mindezen érzelmek legszebb virágait nem egy vihar szagatá szét.

(Folytatása következik.)

jóváhagyásával a tanulmányi és fegyelmi rendszabály 115. §-át ehhez képest módosította.

A bölcsészettudori szigorlatra becsátatás szempontjából megkívántató egyetemi tanító tartama a budapesti egyetem részéről 3 évről 4 évre javasoltatván emeltetni, a miniszter ur ó exe. felhívására e tárgyban az egyetem tanácsa azon véleményének adott kifejezést, hogy ezen egyetemen a bölcsészettudori szigorlatra becsátatandóktól pedig három tanév hallgatása lenne megkívánandó s az utóbbiak „természettudományi tudor” címet nyerjenek.

Az egyetemi tanács intézkedése folytán az egyetemi főépület előcsarnokának levélszekrény helyzetétől be s a pedellus levélbélyeg árulási joggal ruházottat föl.

Végre e helyen megomlítódnék tartom még, hogy Bem József 1848—1849-iki honvéd altábornagy Maros-Vásárhelyen felállított emlékszobrának 1880. október 17-én végbement leleplezési ünnepélyén, a szobor-bizottmány meg-hívására egyetemünk tanártestületét dr. Csiky Victor, dr. Concha Győző, dr. Jenői Victor, dr. Kolozsvári Sándor, dr. Ossikovszky József, dr. Szász Béla és dr. Vályi Gábor egyetemi tanár urak képviselték.

*

Az egyetem tanártestületének soraiból a mult tanévben bála az égnék! nem kellett adóz-nunk; egy érzékeny vosztóság mégis érte egye-temünket az által, hogy egyik legjelesebb taná-ra Dr. Plósz Sándor, a polg. törvényk. eljárás, valamint a váltó éle keresek. jog ny. r. tanára a budapesti egyetemre helyeztetett át. A minő ves-tesség e dorok kártára távozása a mi egyetemünk-re, bizonyára ép oly nagy nyereség az a buda-pesti testvér egyetemre nézve, hol kiáradhatlan tudomány munkásságának tágabb s talán há-lásabb tér is nyílt. A megtrútt tanszék betöltése végett a pályázat ki van hirdetve.

A tanártestület létszáma különben az elmúlt tanévben gyarapodott 1 taggal névszerint Dr. Szaniszló Albert, Kolos-Monostori m. kir. gazd. tanintézetű r. tanár urral, ki a math. ter-mészettudományi karban „az ízlésuak fejlődés-tanaiból” egyetemi magántanári képesítést nyert s e minőségben a nyári félévben nyilvános elő-adásokat is tartott.

A lefolyt tanévben magántanári képesítést nyertek még a bölcsészeti karban Dr. Ferenczy Zoltán a magyar nyelv- és irodalomból s a math. term. tud. karban Dr. Vályi Gyula a differentia-lis egyenletekből.

Dr. Török Aurél orvoskari tanár ur anthro-pologiai tanulmányok tétele czéljából a II-dik félévben is külföldön tartózkodván, helyette a leír-és tájbozontant pályázat alapján s a kar ajánlata folytán kinevezett Dr. Davidés Leo he-lyettes tanár ur adta elő.

Veress Ferencz kolozsvári fényképművész a math. term. tudományi kar által feljogosítottat, hogy a fényképezétről a kar kebelében magán-tanítói minőségben előadásokat tarthasson.

Dr. Brassai Sámuel, Dr. Csiky Victor, Dr. Entz Géza, Dr. Koch Antal és Dr. Lindner Gusztáv tanár urak számára a mult tanévben a sza-bályszerű évtizedes pótlék utalványoztatott.

Jutalmat nyertek a lefolyt tanévben: Dr. Schilling Lajos egyetemi magántanár 400 frtot; Duret József franciaiz és Kovács János angol nyelvitanítóknak egyenként 300 frt.

Végre, Dr. Mina János volt rk. tanár öz-vegye számára a szabályszerű nyungdíj és neve-lési pótlék utalványoztatott.

A lefolyt tanévben a tanorok létszáma kö-vetkező volt:

1. A jogi karban 12 rendes tanár, 1 előadó,
 2. Az orvosi karban 10 rendes, 1 rendkiv., 1 helyettes, 2 magántanár, 11 tanársegéd, 2 ösztöndíjas és 2 ösztöndíj nélküli mütt növendék.
 3. A philosophiai karban 11 rendes, 1 ma-gántanár, 2 magántanító.
 4. A matematikai-természettudom. karban 8 r. tanár, 1 magántanár, 5 tanársegéd.
- Mind a négy karnál összesen 41 r., 1 r. kívüli, 1 helyettes, 4 magántanár, 1 előadó, 2 magántanító, 16 tanársegéd, 4 mütt növendék.

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenhatodik fejezet.

A p r ó b a .

(Folytatás.)

Csakhamar veszélyben forogtak a gyermekkorom óta lelkemben csepegtetett elvek és erkölcsi szokásaim tisztasága, melyeket eddig érintetlenül megtudtam őrizni. Minden durva, köznapi kisértésnek ellent tudtam állani, de új ismerőseim, a kisértés ördögét csak tetszetős finomabb alakban állították elé, mi gyak-ran törbe csalja azokat, kik felett tán nem lett volna hatalma, ha nem elbur-koltan jelenik meg. A közönséges boros-kancsó, soha sem csábíthatott volna el, durva ujjai tisztoványokra, de a világi si-ma aljas közt, ki azelőtt egy perczczel a lelkesítő népkégy, s a szép nők nyájas mosolyainak tárgya volt, a pohár ragye-gőbb, a bor fényesebben csillog, s keso-rú salakja el volt feledve. Az tűzletszerű játékok, az elismert gazember, hasztalan csábított volna gonosz tetteinek részesé-vé lennem, de nem ép oly vigyázó ol-dalról nem is sejtve várakozott reám, mert hogyan gondolhattam volna, hogy jóbará-taim, mr. Clinton barátai, azon körök di-sei, melyben mozogtak, csalfa, nem be-csületes játék közben, kifosszanak pén-zemből, zavarbahozni, tönkre tenni akar-janak?

Valóban csaknem csodálkozom, ha

— E rendes, rendkívüli és magántanorok, előadó és tanítók e lefolyt tanév I-ső felében meg-állapított taurend szerint hirdettek:

1. A jog- és államtudományi karban 25 tárgyból hetenkint 93 előadási órát.
2. Az orvosi karban 28 tárgyból hetenkint 105 előadási órát, a gyakorlati órákkal együtt.
3. A philosophiai karban 36 tárgyból hetenkint 88 előadási órát.
4. A math.-term. karban 25 tárgyból he-tenkint 163 előadási órát a gyakorlatokkal együtt összesen 114 tárgyból hetenkint 449 előadási órát.

1. A jogi karban 24 tárgyból 90 előadási órát.
2. Az orvosi karban 32 tárgyból 117 elő-adási órát; gyakorlatokkal együtt;
3. A philosophiai karban 36 tárgyból 87 előadási órát;
4. A math.-phys. karban 26 tárgyból 164 előadási órát; összesen 118 tárgyból 458 órát.

A tanártestületnek a tudományos társula-tok körében és az irodalom terén kifejtett mü-ködése a lefolyt tanévben is jelentékeny ered-ményekben nyilvánult. Tanuskodik erről e zárje-lentéseimhez kapcsolt részletes kimutatás.

E helyen csak azon teendőket említem föl

különösen, melyek a magas kormány kitüntető

intézkedései folytán ruháztattak egyetemünk ta-nárainra:

Dr. Plósz Sándor jogtanár ur az igazság-ügyminiszter ó. Exc. által a szobeli eljárás tanul-mányozása végett külföldre küldetvén ki, a meg-bízásának a tanév első felében megfelelt, mely idő alatt helyette a polgári törv. eljárásból dr. Groisz Gusztáv ur tartott előadásokat.

Dr. Kanitz Agost természetstudománykari tanár ur a vallás és közokt. miniszter ó. Exc. által a gróf Széchenyi Béla által az orsz. mu-zeumnak adományozott növény gyűjtemény ren-dezésével és feldolgozásával bízva van meg, e feladatát a tanév december és január hónapjai-ban megoldotta.

Dr. Finály Henrik bölcsészeti karban urat e magas kormány a keleti tartományokba, az ottani ipari és kereskedelmi viszonyok ta-nulmányozása végett kiküldött bizottság elnöké-vé nevezte ki.

Dr. Török Aurél orvoskari tanár ur felsőbb engedéllyel, de saját költségén az 1879—80 iki tanév nyarán félévi, utóbb egy évre meghosszab-bitott szabadsággal külföldre utazott az anthro-pologiai intézetek és gyűjtemények tanulmányo-zása végett. Résztvett a német anthropologusok-nak 1880-ik évi berlini kongresszusán, s meg-látogatván a német és sveczi egyetemek illető intézeteit s gyűjteményeit, Parisba ment, a hol a Broca-féle múzeumban s a Musée el'Histoire na-turelle-ben dolgozott.

A párisi „Société d'Anthropologie” részé-ről abban a kitüntetésben részesült, hogy az 1880-ik évi november 4-iki ülésében azonnali rendes tagjául választotta. Párisban végzett dol-gozatairól a „Société d'Anthropologie” ülésén két ízben előadást tartott. 1881-ik év tavaszán az „Association française pour l'avancement des sciences” algiri kongresszusán részt vett és előadást tartott.

Az algiri kongresszus alkalmával rendezett anthropologiai expedícióban részt vett, a mely alkalommal Topinard társaságában egyfelől Marokkó és másfelől Tunis határáig Orán Algi-riai és Constantini provinciák néptájiát, őskori barlangjait és dolmenjeit tanulmányozta. Paris ba való visszatérése után az Association sciéti-fique de France” tagjává választottat. — Végre 1881. aug. havában Regensburgban tartott né-met anthropologiai congressuson részt vett s ugyanott előadást is tartott.

Dr. Ossikovszky József orvoskari tanár urnak a lefolyt tanév első felében szabadságidő adatott: „a heveny sárga májsovadás azonos a phosphormérgezéssel” czimű nagyobb munkájá-hoz szükséges adatok gyűjtése végett. A mü sajtó alatt van.

Dr. Koch Antal term. tud. kari tanár ur a m. kormány részéről kiküldetést nyert a geolo-

viisszagondolok a Párisban töltött első ne-hány hétre, hogy végre is nem estem be-le valamelyikébe a körülmét felállított hálókknak, melyek csatlakozó hajlamaim-nál, nyílt, bátor s egyszersmint romlat-lan természetemnél fogva, oly könnyen megfoghattak volna. Semmi, arról meg-vagyok győződve, semmi más nem volt képes engem megőrizni e veszélyektől, mint a gondos anyámra való visszaemlé-kezés, kinek csak nem rég mult halála, sok jó intéseinek új életet adott szívem-ben, bár azokat, midőn adva voltak, szük-ség felettieknek tartottam, de melyek most, a veszély perczében, újból felébredtek s reám nézve ünnepélyes jelentőségtelké-ké váltak; semmi, csak azon öntudati, hogy nemes szemleme folyton körülletisi éle-tutamat, gyászol küzdelseimnél, örül győ-zelmeknek, elég lett volna, hogy bátor-ságot s kitartást öntsön belém, elkertülni a törőket, melyekhez gondatlan lépteim vezéreltek, ellentállni a kisértéseknek, futni tőlük s végre egészen megszaba-dulni.

Midőn e sötét veszélyek szerencsé-sen le voltak győzve, mások vártak re-ám, nem csekélyebb mérvűek, melyektől jövő boldogságom, a legnagyobb mérték-ben függött. A gyönyör és mulatságok szakadatlanul rohanó árja közben, mely-ben napjaim, s nagyon gyakran egész éjjeim lefolytak, sok volt, hiúságomnak hízeltgett, becsvágyamat táplálta, s min-den nemesebb érzést megsemmisített és itt megmentésemet azt hiszem a kivivott jó sikernek köszönhetem. Ha a divatkö-röknek csupán határáig juthattam volna

gok f. évi szeptember végén Bolognában tar-tandó nemzetközi kongresszusára s egyszers-mind a felső-olaszországi harmadkori területek megvizsgálására; ezen utjának tapasztalásait értékesíteni kívánja egyrészt az erdélyi részek új földtani térképeinek készítésénél, másrészt Erdély harmadkori képződményeinek tanulmányo-zásánál, melyvel évek óta behatóan foglalkozik.

Dr. Felméri Lajos sajtó alá adván „az angol iskolázásról” írt terjedelmes művét, a mi-nister ó exca őt e részben egyfelől több száz példány megvételével segélyezte, másfelől azzal, hogy az államnyomdában a munkának mérsé-kelt áron való nyomtatását eszközölte ki.

Dr. Kolozsvári Sándor és dr. Óvári Kele-men jogtanár urnaknak a nagy szűnőidő alatt esz-közlendő levéltári kutatások czéljából 400—400 frt utazási költség utalványoztatott.

Dr. Imre Sándor bölc. kari tanár ur egészségi tekintetből az 1881—2. tanév első fe-lére szabadságidőt nyert. Kívánom, hogy egye-temünk ez egyik bülskesége egészségét teljesen visszanyerje, hogy még sok éven át a tuda-mán, nak s a tanügynek továbbra is buzgó mun-kása lehessen! Helyette e félévben dr. Szász Béla tanár ur fog előadásokat tartani: „a leg-ujabbkori magyar irodalom történelméről.”

A kitüntetésekéről is meg kell emlékeznem, melyekben az egyetemi tanártestület tagjai a mult évben részesültek.

Ő cs. és apostol. kir. Felsége 1881. aug. hó 1-én kelt legf. elhatározásával az azon évi rectorának az oktatás terén szerzett érdemei el-ismeréséül a III. osztályu vaskoronarendet díj-mentesen legkegyelmesebben adományozni mé-lőztetott.

(Foly. köv.)

Dr. AJTAI K. SÁNDOR

rector beszéde,

tartotta szeptember 11-én

(Folytatás.)

De hát megtalálták-e az alchymisták a „bölcsök követé”? vagy mi az a tudomány, mely megment minket a természet viszontagságaitól, az emberek gonoszságától és az önmeghaso-nlástól?

Ne menjünk messze, hallgassuk meg a hor-tobágyi parasztot, kinek mintha szájában lenne Kant philosophiájának eme végzása: „csak a tapasztalati ismeretek az igazi ismeretek”, midőn mondja: „édes komám, a mi való, az igaz.” A tudomány a tudás utja. És mi a tudás? Az igazság öntudata. És mi az igazság? A valóságok rend-szere.

A tudomány tehát eszköz, a dolgok és tünemények s azok összefüggésének, rendjének megismerésére; a tények törvényei és okainak leleplezésére; s ha valaha az összes dolgok és tünemények teljes rendszerét megismerhetnők: akkor elértük volna értelmi létünk tisztán tuda-mányos czélját is.

Első feladat tehát a tények ismerete, mely-hez a megfigyelés után jutunk; ez által azon-ban még csak tapasztalati ismereteket szere-ztünk, a melyek között utat vesztethetünk és mi igaz eredményt sem érünk el, ha azokat egy általános elv alá nem foglalhatjuk, s nem igye-kszünk ilyen módon a változótól, a dolgok és tünemények sokféleségétől felemelkedni a változat-lanhoz, a dolgok és tünemények okaihoz, azok rendjéhez.

A megfigyelésnél a tapasztalati ismeretek szerzésénél, érzék szerveink a tevékenyek; de bár mennyire élelülünk azok egy inger fogé-konyasági finomságra, mint tagozási képességre a fejlődés folyamán, mint a hogy tényleg élelül-nok is, s bár mennyire fegyverezze őket a tuda-

el, s vágyó szemekkel kell váia a kü-szöbön várom, tán még most is ott időz-öm, mint csalsódott szemlézője az örö-möknek, melyekben részt venni nem ada-tott meg nekem, vagy ha csak részben juthattam volna be e termekbe, akkor minden erőmet, igyekezetemet arra fordí-tom, hogy mind tovább hatolhassak előre.

Mivel azonban beléptem után azon-al belettem avatva minden rejtélyeibe azon körnek, melyhez oly vágyva köze-leltem, akkor egyszerre felnyitlak sze-meim, a divat lényegének hiúsága, üres-sége s értéktelensége előtt.

Azt nem akarom mondani, hogy sza-lonjaiban nem találтам fel mindazon kel-lemet, elmésséget, tehetséget, s műveltsé-get, mit ott lenni véltem és hogy e tu-lajdonok mások, kevésbé vonzókkal jár-tak volna mindig karöltve; oh! nem, va-lóban azt hiszem, hogy minden osztá-lynak meg vannak a maga hősei s hősnői, s a társadalom divatos köreiben is talál-hatni nőket, s férfiakat, kik bármely va-donnak is diszére válnának. Azon társa-dalmi formákat s szokásokat sem vetem meg, melyek már magában véve, hozzá tartoznak az elegantiához, s finom mo-dorhoz, de láttam már oly példákat, hogy a legbevégeztettebbnek tartott divatutacs, vagy valamegy vidám kör legünnepeltebb szép hölgye, a legközönségesebb tárgyak iránt megbocsáthatlan tudatlanság jeleit adta.

(Folyt. köv.)

mány utján rohamosan baladó technica, végre is azok csak műszerei annak, mit az igazságra vezető egyetlen egy kalauznak, az ember maga-viselete fölött kizárólagos bírónak kell elismer-nünk — a szintén fejlődő észnek. Ha mérni akarunk: ismernünk kell mérle-gűnket. Ha ismerni akarjuk a természetet: meg kell ismernünk minmagunkat, s mert min-magunk s ha eszünk a mérleg a fejlődés folya-mán változó: örök érvényű marad a görög bölc-s „gnothi s'anton“-ja, mely ezen értelemben arra is oktat bennünket, hogy a tudás határain belül „megvizsgálva mindent jól, és megtartva minden-ből a legjobbat”, azontul eső támpontjainkat, a mikre feltétlenül szüksége van az emberi szel-lemmek, ne dogmáknak, hanem hypothesiseknek tekintsük, hiszen arra, hogy azokat adott pilla-natban jóbball, tökéletesebbel cserélhessük fel. Emberek vagyunk, véges részei [a kezdet és végnélküli természetnek, és soha sem lesz a rész az egész. Egy ismeretlen magasságu, „hogy in-nenső oldalán van még a chemia, a melyen ha-ladtában még mindig az elemek számát szapo-rija, a helyet, hogy azok számának aspasztá-sával egy közös alap anyagra jönné rá; s ha tán egykor rájön: mikor fogja a mathematicai phy-sica azon mozgások és kölcsönhatások törvé-nyét felderíteni, a mely szerint az atomok játé-ka a közös anyagban a testek különbözőségét adja, a midőn, hogy J e v o u s szavaival éljek: „a csillagások még nem oldották meg teljesen a három gravitáló testnek problémáját” sem. „Mikorra remélhetjük három erkölcsi test pro-blemájának megoldását? Soha se tudjuk azt meg, hogy honnan van az anyag, s honnét vette erejét? soha azt: „miként gondolkozik az anyag”? —

Hinnünk kell.

Szemere vetik a tudománynak a hitetlen-séget, pedig kell-e erősebb hit a különösen hi-tetlenség hírében álló természettudományánál, midőn „a physiceusok azt kívánják tőlünk, hogy minden közönséges nézetünktről lemondva, azt higgyük, hogy a csillagok közti tér, mely oly üresnek látszik, épen nem üres, sőt oly valami-vel van tele, a mely szilárdabb és rugékonyabb az aczélnál.”

Mint dr. Yung megjegyzi: „A világos-ságot terjesztő aether, mely minden tért elfoglal és minden állomást átbat, nemcsak igen rugé-kony, hanem absolute szilárd is. Sir John Her-schel kiszámította, mekkora az az erő, mely a fény-hullám elmélete szerin: a tér minden egyes pontjára hat, s ugy találta, hogy egy billió százszegvennyolcz milliószor mulja felül a kö-zönséges lég mekkorasági erejét a föld felszí-nén, ugy, hogy az aethernak a fölszín egy négy-zet hüvelykére való nyomásának körülbelül 17 billió fontnak kell lenni. És mégis élünk és érezhető ellenállás nélkül mozgunk e közegben, mely végtelenül keményebb és sokkal rugéko-nyabb a gyémántnál. Az ily föltevessel szem-ben minden közönséges nézetünktről és felfoga-sunkról le kell mondanunk, pedig nem egyéb az sem, nem több, mint a minék elfogadására a fény és hő tüneményei bennünket kényszerí-tenek.” *)

„Nem oldhatjuk meg sem a physikai világ mysteriumát, sem az elemi világ mysteriumát, — a kettő közt való összefüggés mysteriumát”, — „mindazonáltal eleget tanulunk már arra nézve, hogy tudjuk, hogy a világegyetem bizo-nyos rendnek hódol,**) „hogy ezen rendnek az emberi szellem is alávetett, s hogy ezen rend ellen van minden adiaforának tarsadása. Tuda-mányosság és hit tehát nem ellentétek, sőt az emberi szellem lényegének megfelelő, egymást kiegészítő részek; csak legyen a tudomány a valódiságok tudománya és a hit az igazságnak bite, s legyen mindkettő a maga adiaforáinak embereiteseiben az emberi szellemhez, a maga eredetéhez hű. A tudomány ne ismerjen más czélt a valódiságoknak és ezek rendszerében az igazságnak megismerésén ki-vül, s ne tegye a maga hypothesisait dogmák-ká, a melyek, mint pl. a hamis materialismusé, a léteit kiütdelem törvényének színe alatt vélt jogot követeljen magának minden eszmei és er-kölcsi világrand létezésének tagadásával „ké-nyelmes palástot szőni, a melybe a legvastagabb önzés, a legszivtelenebb erőszakoskodás és a legembertelebb brutalitás is minden pirulás nélkül beburkolózhassek”; a hit pedig a véghe-tetlenség és örökkévalóságot ne akarja a ma-ga dogmáinak ugy beboltozni, hogy abba a ha-ladó emberi szellem minduntalan belettsse a ma-ga koponyáját; ne legyen lépeső a tudatlan-sághoz, az álmódó Jákob létrája, melyen az angyalok leszállását hiába várjuk, hanem, — mert előbb hinnünk kell, mielőtt tudnánk, s mi-dőn már tudunk, a tudás végsőségénél, s az emberi szellem kielégíthetlen voltánál fogva is-mét csak is mindig hinnünk kell: legyen kalauz a tudatlanságtól a tudáson át a hithez. Vagy vajjon melyik nyújt ténesegebb látványt: a tit-zet körülugráló indus, vagy az öökkévalóság gondolatával leboruló Newton.

A keresztény vallás, mely minden valószí-nűség szerint egy az általunk ismertnél maga-

*) Muir Pattison id., a Principles of Science, II.

k. 145, I. Termész. k. Bánóczy ismert.

*) a f. i. m.

sabb fejlettségű társadalom romjain épült fel, ellentétben az ind vallás iszonyaival és a görög-ök érzelmi feltétlenségével, a tudás határa fö-lött eléggé magasra, s a már társas emberi szel-lembé eléggé mélyre rakta le a maga eszmé-nyét arra nézve, hogy az emberi szellemnek a tudás minden fokán támpontul szolgáljon. Vagy lesz-e tudomány, mely egy feltétlenül való bi-? s a köteleiséget és szeretetet magtagadjon ? s ha igen, vajljon mire lesz az jó? más-felől van-e ezeknél az emberi természethez va-lami közvetlenebb és egyszerűbb, mi a tudás alantibb fokán is az élet szabályozójának szolgáljon. Hitfelekezetek ebben csak oly a lényegét meg nem tűnhető különbségek, mint változó is-ko-lak és mulékony rendszerek a különbözőz tudományokban, a melyek között a szentertalan éjek hiánya bizonyosan nem csak a türelmesség következménye.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. szeptember 13.

Helyi hírek.

— **Nemzeti színház.** A „Botesinálta doktori” ismételték tegnap. Az előadásról nem igen sok dicséretet mondtunk. Meglátszott, hogy próbát nem tartottak belőle, mert Gabá-nyi és Kürösné kivételével akadozott mindegyik szereplő. Természetesen a darab hatása is jó-val csekélyebb volt, mint első előadásakor. Ga-bányi tegnap is a vigjáték első előadásakor megdicsért jelességgel alakított. Figyelmzettük azonban egy anachronismusra, melyet elkövet. Mikor Lucinde egészségi állapotját vizsgálja, kopogtatja a mellkast és hallgatódzik. A beteg-segek így módon való meghatározása csak a legújabb idő talalmánya s Sganarelle nem te-hette. A moliei vigjátékkal egyidejűleg egy ócska operett is adott, a „Pajkos diákok” at, a mi elég visszasság. Megemlíjük itt azt is, hogy legújabbban a Botesinálta doktori Almásy Tihamér fordította le s a Kisf. Társ. Moliero kiadványai között jelen meg. Azok, kik a Ka-zinczey kuriózus átdolgozására voltak eddig utal-va, bizonyosan szívesen veendik e hírt.

— **A mariseli rablás.** Ma a legbizio-sabb kézről részletes tudósítást vettünk arról a rabló hadjáratról, mely a mariseli bört ellen in-tézetett s melyről pénteki és szombati számunk-ban szöltünk. Adjuk e szomorúan érdekes tuda-sításból a következőket: Sztán Tódor, a gazdag paraszt, kit „havasok királyának” is neveztek, Ma-risel közepén lakik, egy háromszobás tornácós kőházban. A falu maga roppant nagy terri-toriumon fekszik s az egyes irányok között né-hol megiehetős távol fekszenek egymástól a há-zak. Magának a falunak mintegy 2000 lakosa van. Sztán Tódor ezeltől 20 esztendővel béres volt. Irni olvasni nem tud, s husz esztendő alatt majd 100 ezer forintnyi vagyont gyűjtött össze uszorával és kereskedéssel. Nem nagy, de eson-tos és felette erős ember, ki nem egyszer egy-maga 10—15 emberrel állott szembe. Hatalma-ban is volt a vidék, de félte is mindenki. A pa-rasztokkal szemben egész zsarnok volt, de uri ember előtt alázatos és szolgáltkész. Háza tár-va volt minden arra utazó uri vendég előtt.

Csüörtökön este vacsorált otthon a gyalui jegyzőeggeddel. Felesége benn volt a szobában. Kivülök a cselédsgé — szolgálók, béresek — s egy kőmíves legényeivel, kik a házat reparálták, voltak az életen. A vacsora után az asztal mel-lett iszogatott a bíró a jegyzőeggeddel, s alig egy liternyi bort ha elfogyasztottak. Tíz óra felé kutyagatás hallszott s a bíró kiküldte a felesé-gét, hogy nézze meg, miért lármáz a kutya. A mint az asszony kilép, két ember jön vele szem-be, nyomába ismét másik kettő s rövid idő alatt 30 fegyveres emberrel telik meg a szoba. Mind-egyikének arca feketére mázolvá, s mindegyik-nél fejsze vagy balta, puska és lándzsa. Egy-résztük alba-chi (egy Mariselhez nem messze fe-kvő falu) viselőben a másik rész gatyában. Ar-czuk feketére volt mázolvá s miut a szolgáló mondia: „csak a szemtük s a foguk villogott ki a fejükből.” Mikor a szoba telve volt velük, egyik ráiralt a bíróra: „ha kedves az életed, add elé a pénzedet.” A bíró erre a szóra azzal a vakmerőséggel, mely sajátja volt, felugrik s mellen ragadja a szőlőt. Erre elkezdik ütni. Egyik egy lándzsával a nyakába szur, a másik a fején tit egy léket oly erővel, hogy koponya-csontja az agyvelőbe behat. Erre az ütésre le-fordult a bíró s a zsírványhad ütni, verni kezdte. Egyik egy párnát tett csufolkodva a feje alá s mondia: „Beléltőtök a menyők a szerencsédbe.” Az eszméletlenül a földön fekvőnek erre kivet-ték a kulcsokat zsebéből s megfogták a segéd-jegyzőt — verni kezdvén — hogy mutassa meg hól áll a pénz. Valamelyik azt kiáltotta: „No bántások azt az embert; az a gyalui jegyző s 4 gyermeknek az apja.” Megfogták hát s összekö-tözték keményen. Elékerítették a cselédseget s összegúzsolták kötelekkel kezüket, lábukat s egymásra hányták őket egy széles ágyba egymás felé. Tetejükbe egy rabló tilt felhuzott pisztoly-lal s fenyegette, hogy ki megmozdítja valame-lyik izét, lelövi. A cselédeknek névről szólították. Az asszonytól nem egy kérdezte: „Ismersz-e?” Mikor a cselédek ártatlanokká tették. Elő-keresték az asszonyt s ütlegek között kénysze-

ritették, hogy vezesse őket a Wertheim szekrényhez. A szekrény a kamrába állott. Ide hurcolták már ekkor a kőmivest, ráparancsolván, hogy feszítse a szekrény ajtaját. Őt is ismerte a rablók egy része: „Ne kinnzátok, mondták, nem a házhoz való, hanem szegény kőmivés.” A kamra szegletébe állították hát s itt őrizte két fegyveres rabló.

Az asszony felnyitotta a szekrényt. Erre neki estek mindnyájan a pénznek. Kapkodni keztek, dulakodtak. A zaira „Juon” után kiállottak, s az udvarról egy magas termelt férfi lépett be. A zaj lecsillapodott megjelenésekor. A férfi magához vette a pénzt. Ő volt a vezér. A készpénz bankjegyekben, ezüsten, aranyban 20 ezer frtot tett, s ez összegben kívül 600 frtot kaptak a kamarába egy polcon s 27 frtota segédjegyzőnél. Ezután a kötelezvénnyeket markolták ki a szekrényből. Majdnem 500 darab, 10, 100, sőt 300 frtos kötelezvény is volt a csomóban. Tüzet raktak s egyenlőre égették. A mint dobták a tüzre, fennhangon mondták, kinek a kötelezvénye hamvad. Kivették az adósk könyvét is s a lángra dobták.

Míg az egyik rész így foglalkozott, a többiek addig igen fesztelentül találták magukat. Jártak-keltek az udvarban. Egy cseber viz állott a tornáczon, azt megitták, egy tál paszulyt az asztalon, azt megették. Egyik meg is szidta a cselédet, miért főzte olyan savanyura. A szomszéd házak el voltak állva. A tanító lakása szembe van. Ajtajánál, ablakánál 2—2 levegőres rabló állott, felhúzott puskával. A szomszéd kertek s az országút is rakva volt jól fegyverezett örökkel. A rablók beszélgettek a falusiakkal. Mondták: „ne féljétek, úteket nem bántunk, de ne merjétek mozdulni.” — 2 óra tájban készlődni kezdtek. Egyik azt mondta: „Menjünk most a kisbíróhoz, az is ilyen gazdag ember.” A többiek elleneztek. „Hagyjuk most, mert a falu még reánk jöhet. Majd visszatérünk holnap vagy holnapután.” Aztán felszedtek minden felkelhetőt, zsirt, lisztet, húsennült, s az albachi uton eltávoztak. Az országúton tüzet gyújtottak s egymást elégették. Az eltávozókat nem merték üldözni. Az a híre volt, hogy lovasok is vannak. Egyébiránt a bírótól is elvittek egy lovat. Bűnjét nem hagytak. Egy régi lándzsa u nyéllal, egy drotozott agypisztoly, (milyen azon a vidéken minden házán van; általában minden ház el van látva keményen fegyverekkel) s egy tekercs gyertya, melyen mindegyik rablóknak volt a kezében.

Reggel a gyalui szolgabíróknak tettek jelentést. Ez a megyének s a törvényszéknak jelentette s még az nap kiszállott Péterfi D. vizsgabíró s Bíró J. ügyész, valamint Dr. Szűcs, Dr. Bartha, és Gálfi csendőrhadnagy 10 zsanár kíséretében, ide rendeltetvén Hunyadról és Topánfalváról is a csendőrség. Az első nap a kihallgatások folytak, a másodikon az orvosi vizsgálat ejtetett meg.

Sztán Tódor sebe feltétlenül halálos. Ott fekszik mereven s legnagyobb csoda, hogy még léleklzik. A felesége is meglehetősen elvan verve s a zuzódásokon kívül a ezombjába kapott egy lándzsa szurást úgy, hogy csak bot segélyével tüpeg. A szolgálok, a bérések és a jegyzőség jelentéktelenebb sebeket kaptak.

Ugyancsak pénteken kapott Péterfi bíró és az ügyész jelentést arról, hogy a Magurán ugyanazon éjjel agyonlőttök egy embert verekedés közben. A hitelező üfőtte agyon az adósat. Ide mentek a törvényszéki boncolzat megejtése okán s innen fennebb hatoltak a havasba a vizsgálatra, melyet a felmerült gyanukok folytán először Albachban fognak megkezdetni. Albach szintén nagy oláh falu s Mariseltől 5 órányira fekszik. A helyszínen megejtendő nyomozat úgy lehet két hetet is igénybe vesz.

— **Gyepű-égés.** Tegnap este háromnegyed 7 órakor rendkívül szép látványt nyújtott a Kolozsvártól délre eső szőlőhegyek tetején esett égés. Perekentéket magasra felnyulakodó oszlopokban csapott fel a láng 10—12 helyen s beragyogva veres világával az erdőt s az ormtól egész hosszában. Az a hír járt, hogy a kerek erdő ég, mert a gylás a lombi határszelen a kerek erdő széléhez közel esett. Az egész azonban gyepű-égés volt. Pásztorfiuk gyújtották fel gazkodásból, a szőlőhegyeket kerítő ágakból, száraz levelekből s törmelekből rakott kerítését.

— **Elgázolás.** Tegnap esti 6 óra tájt külmonostor utcában, a 24-ik számú egyes fogatu bérkocsi, egy Fazakas Berta nevű hét éves árva leánykát elgázolt. A szerencsétlen leányka egy fél órai kínos szenvedés után meghalt. A rendőrségnél jelentés tételén: Nagy Márton bérkocsis azonnal befogatott, s miután feletle ittas volt, s így az elgázolás miatti vád reá nézve igen terhelő: további intézkedésig a városi fogdába zárattott.

— **Gyászalapot** vettünk, mely öv. Böhm Jánosné szülötött Vasadi Krisztinának folyó évi szeptember hó 11-én este 9 órakor, életének 61-ik, özvegysége 6-ik évében hosszas szenvedés után, végelegyengülés következtében történő halálát jelenti.

— **Időjárás.** Európában: A nagy légnyomás (766—767) a Fekete tenger tájáról kiterjed a continens nagy részére (762—763); a depressió (759—759) az Alpok keleti al-

jánál van. Közép Európa többnyire borus, helyenkint esőkkel, esekély hőmérséklet változással. Hazánkban: Többnyire déli és délkeleti helyenkint viharos szelek mellett a hőmérséklet általában jóval nagyobb lett; a légnyomás kevés nagysággal. Az idő a délkeleti nagyobb félben derüléshöz van s keleten részben derült, száraz, északnyugaton borus, esőkkel melyek Budapesten s főleg Egerben nagymennyiségben voltak, éghatárus jelenségekkel: Besztercebányán, Budapesten, Csáktornán, Egerben, és Fiumében. Hazánk széléről alig mozduló depressió az idő, féldertülést mutatván, meggátolva azt valószínű jellegű, részben erősebb teszi. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: délkeleten napos, felbősborussal változó szárazabb; északon és nyugaton többnyire borus idő várható itt esőkkel.

Hazai hírek.

— **Közmunka** és közlekedési m. k. minisiterium a közönség tudomására hozza, hogy az arad-kőrös-völgyi vasutnak bokszeg-beéli, repsegi és borossebes bányái új állomásai magán és állami táviratok kezelésére fahatalmazva, ebbeli működésüket korlátolt napi szolgáltatás mellett megkezdették.

— **Ha nem megy igazába.** Nehány nappal ezelőtt egy kisebb hadgyakorlaton következő érdekes epizód adta magát elő: A honvédségből hat század nyomult a tűzvonalba és szoronysegekre rohant egy halom felé, miután a halomot már bevették és rajonálban eloszlottak, egyszerre egy szakasz ellenséges gyalogsággal állottak szemben. A hatszáz Werndl-fegyver gyilkos tűze a harmincz emberből álló szakaszt végkép tönkre tette volna, ha a töltegyekben véletlenül golyók vannak. De a megtámadt sorkatonaság mozdulatlanul állott és a folytonos tűzéles dacára sem hátrált. Ezt észrevette a sorairend ezredese, odavágtatott a lövészhoz és így szókkal támadta meg: „Hát nem látjátok a tulayomó orót, vissza! vissza! Ne legyetek oly bátrak!” Ez a figyelmeztetés megette hatását, és az ezredes szavai folytán bátorságot veszítve, a kis csapat szabályszerűen visszavonult.

— **Vallási viszonyok** a közös hadseregben. A bécsi statisztikai havi füzetek szept. füzeté a közös hadsereghez és honvédséghez tartozó katonák vallási viszonyairól közöl kimutatást. E szerint a katonák között 12 különböző vallásfelekezet uralkodik. Legtöbb római katolikus, t. i. 197,277; ezeken kívül 23,874 görög-katolikus, 547 óhitű, 16,786 görög-nemegysült, 208 görög-örmény, 48 katolikus-örmény, 11,123 ágostai hitvallású, 13,147 helvét hitvallású, 369 unitárius, 7652 zsidó, 328 mahomedán és még más különböző hitelekezetekhez 118 katoná. Ez utóbbi között van 17 vallástalan és 16 mennovita és herrenhuti. A vallásfelekezet különféleségére nézve az osztrák-magyar hadsereget csak is az angol és orosz hadsereg mulja felül.

Vegyes hírek.

— **Esküvő a halálos ágyon.** Egy szegényi vagyonos kereskedő mellbetegségben szenvedett s e miatt Schöneberg egyik gyógyintézetében kezelte magát. A mult kedden halálát érezte közelegni s arra kérte környezetét, kérének fel menyasszonyát, hogy jönné el hozzá. A menyasszony azonnal a beteghez sietett és belegegyeztet, hogy azonnal házasságra lépjenek. Az illetékes tisztviselő e kijelentésre azonnal összehadta őket. Eközben megjelentek a fölkerült végrendeleti tanúk is, mire a beteg végakarát nyilvánította ki. Fiatal nejét nevezte meg általános örökösé gyantán s ezenkívül több hagyatékot rendelt. Mikor a végrendeletet egészen leírták és felolvasták, észbe jutott a haldoklóknak, hogy még egy 10,000 forintos hagyatékot elfelejtett. Újra kellett fogalmazni és tisztázni az egész végrendeletet, melyet felolvasás után a beteg szilárd vonásokkal írt alá. Ennek megtörténtevel a beteg a párnákra hanyatlott és meghalt.

— **Berlin erődtítés.** Berlinben a hadügyminisiter leiratot intézett a városi hatósághoz, melyben meghagyja, hogy az új körülszancsolást és erődtítést haladéktalanul meg kell kezdeni és mindenesetre a várterület egész első harmadának a város részére átadásra előtti. A kormány azon utasítást kapta, hogy ezt a lehető legrövidebb idő alatt tudassa a közönséggel. Így tehát már a legközelebbi napokban megkezdik az erődtítési munkák nyomjelzését.

— **A „Hohenzollern.”** A császári yacht, melyen a császár-találkozás történt, a német hajóhad legsebbe és leggyorsabb hajója. A „Hohenzollern” vas, keresek gözös, melynek hossza 81.65 méter, szélessége 10.3 méter, mélysége 6.75 méter és mélyjárása 4.2 méter. 1876-ban bocsátották vízre. Térfogata 1724 tonna, gépe 3000 lóerőjű s teljes gőzerő mellett óránként 16.3 fonal gyorsaságot ér el. A yachtnek két káros árbozca van és két (12 cm. átmérőjű) ágyúja.

— **Krózus** mint koldus. A hatvanas évek végén halt meg a párisi Rothschildház főnöke. Róla beszélik a következő adomát: Delacroix, a híres festő, egy alkalommal Rothschild bárónál ebédelt és ekkor ennek feltűnt, hogy a festő folyton csak az árcazt nézi. Megkérdezte ennek okát és akkor Delacroix azt felelte, hogy oly kitűnő koldus arcazt még nem látott soha. A báró hajlandónak nyilatkozott mintaul szolgálni. Mialatt Delacroix esetével megörökítette a koldusnak ültözött Krózust, egy fiatal barátja lépett a műterembe és nem tudva, hogy Rothschild a koldus, lopva husz frankot cseusztatott ennek kezébe, aztán eltávozott. Rothschild azután indakozódott a fiatal ember után, midőn megtudta, hogy teljesen vagyonatlan, rövid idő múlva 10,000 frankot küldött neki néhány sor kíséretében, tudni adva, hogy az alalmazna Rothschildnál ez idő alatt ennyit kamatozott.

— **A jövő század** aranybányái. Az amerikai fogorvosok New-Yorkban nem rég kongressust tartottak és ez alkalommal kiittint, hogy az Egyesült-Államokban 12,000 fogorvos van,

Ezek az urak az évenként több, mint három millió fogat raknak be és a fogtöméshez ugyan-csak egy évben 500,000 dollár értékű tiszta aranyat és 10,000 dollár értékű más nemos érczet használnak fel. Miután a fogtömésre használt aranyat rendesen eltemetik a halottakkal, egy uri ember számítása szerint a new-yorki temetőben 1 és fél millió dollár van elásva. E temetők lesznek tehát a jövő század aranybányái.

CSARNOK.

A Kickleburyek külföldön.

Thakoreyótl.

(Folytatás.)

— A mely állatot az ember megtámad, — ugymond Lankin — a saját védelmére elég vas tag bõrrel van ellátva a természet rendje szerint.

S így hagyunk el várat és várost sorban, egymás után, s uszunk fölebb-fölebb a Rajnán. Nem írjuk le a folyamot. Ki ne ismerné? S az utasok legnagyobb részét a legfőbb részleteknél cabinjeikben találva, a mint boszan kodva ébresztetnek fel az ostoba viszhangkeltő lövések zaja által. Sok embernek mind oly ismert ez, akár Greenwich; s ép oly jó ismerőseink az utszéli vendéglők, akár Trafalgar, vagy a Caillagkereszt és Térdszalag. De megőregszik minden! Ha mi most egy édenkertben élünk, s az ajtó nyitva volna, kimenének rajta, előre bandukolnánk, tovább küzködnénk, jókor reggel fölkelnénk s ismét arrább tornók magunkat: Cain nyugtalan gyermekeinek minden kell, mi felizgathat; minden mi változatosságot idézhet elő; mindez csaknem e csendes nyugalom.

Angol ember is néhány ezer fordult meg a mult ivadban Rongetnoirburgban, s ép ezért nem is szükség új nevet adnunk ennek a gonosz, csinos kis mulatóhelynek. Annyi britt törvényhozó járt ott ez évben, hogy a Quatre Saisons szállodát nem is hívták másképp, mint Quarter Sessions-*)

Itt jártak a bírók nejeikkel, az őrnagyok hölgyeikkel; a királyné törvényutó tanácsosai, az északi és nyugati bírói kerületek; itt jártak fél és egész fizetési tisztiek, katona tisztiek, tengeri hadnagyok és sheriff tisztiek. Volt itt magas rangú s rendű nép, s volt teljességgel semmi rangú nép; voltak itt bíres, kétféle mód bíres férfiak s nők; cricket játszó angol fiúk; angol vízelők, melyek azt angol fegyverektől alá pottyantott német foglyokat felszedegették; voltak itt nők, kiknek férjjeik, férfiak, kiknek nejeik maradtak otthon: a felsőbb és alsóbb egyházi méltóságok; szóval egész Angolország kirándulást tett, arra a szent ünnepnapra. Vajon mennyivel messzibbre terjesztjük ki jövőre ünneplésünk színhelyét, s hol üssük fel legközelebbi táborunkat? Tan már nem sokára a Saratoga forrásokhoz vándorolunk, s az amerikaiak meg Margatebe jönnek át nyaralni.

Kicklebury ladynek az ő engedelmes fia, e hölgy méltóságához s a család létszámához illő lakosztályt rendelt meg előre, ugyabban a a házban, hol Lankin egyik barátja bérlet ki számunkra jóval szerényebb szobácskákat. Kicklebury anyjának érkezett nagyon humoros kedvet fogadta; s a jó kis baronett ugyancsak furcsa egy alak volt, midőn elbámult barátainak bemutatá magát; még saját szülője s testvére is alig ismert rája, hát még a bámészkodó szobabérlők!

— Köszönöm Kicklebury, veres republikánus lett magából? kérdé anyja.

— Ugyan hát hol csokoljam meg? szolt Fanny kisasszony fivérére nevetve, ki úgy megdörzsölte veres szakálával a lányka csinos arcát, hogy nem egy embernek juttatta észbe azt a gondolatot, hogy de kedves volna a Fanny kisasszony bátyjának lenni.

Sir Thomas Kickleburynek utazás közben az képezte egyik fölvezetést s gondját, hogy gesztenyebarnya szörékét mitvelgesse. Szavajárása volt, hogy a kinek állán szakáll nincs nemis tudja tisztességesen kiejteni a németet; de ő maga úgy látszik, nem sokkal haladt előbb ez alapoknál a tudomány terén; és szakállá da czára, ép úgy egészségesen hangzott szájaiból az angol szó mint a mily jó kedvtelleg s félreismerhetlenül mutatkozott ama búszke és bozontos szörék alatt vidám angol arca. — Mi mindent megtesztünk, hogy idegeneknek látszassunk, de még se éjük azt el. Minden olasz koldus vagy Pont Neuf-i kéregető ráismer angol emberre, akárminyen szakállá, bluzsa, szembe nyomott kalapja van. Valami fenkölt kellem leng körül bennünket, sugom oda Kicklebury ladynek „egy aristocraticus je ne sais quoi, mi másnál, mint angolnál nem található, s ez az a miért oly végtelen szeretnek s csudálnak bennünket a continenson.”

Nős ez lehet tréfá, vagy komolyság; lehet guny vagy pusztá állítás: a mi silányságaink s szemtelenségeink csak úgy ránk vonhatják a

*) Quarter Sessions: a békebíróság évenyeles ülésesei; látni való, hogy ez egyuttal hétkás a franczia czim (Négy évszak) elrontott angolos kiejtésére egyuttal. Th. beszéltében vette észre olvasónk, mennyire meg a gúny még a névadogatásban is, minden hely és személyiség egy-egy jellemzős vonatkozást rejt magában, mi fordításban okvetlen elvesz.

külföld figyelmét mint az a magunknak követelt, állítólagos fenkölt szellem.

Lehet, hogy a continens társadalma kigunyl s megvet bennünket, a mint nagy uralkodói léptekkel végig haladunk Európán; de utóljára is melyikünk tagadná meg örömet nemzetségét? melyikünk nem akarna megmaradni angolnak? — Jöjjön csak, édes ur, akármilyen világ polgár is ön, úgy hogy telet Rómában, vagy Párisban töltsétek; ön önkényes számkivetésben él, tán szegénység miatt, messzi hazájától; jobb szereti a könnyedebb modort, olcsóbb élvezetet, egyszerűbb életet: nős nem búszke-e ön mégis britt polgár voltára s szeretne francia lenni?

Kickleburynek nagy ismeretsége van Noirburgban, s a mint éjjel keresztilt megy a nagy hangversenyterem, hová anyját s testvéreit vezet be, egy kis aggodalommal tekint körül, no-hogy valamennyi ismeretsége rajta találjon ismerni. Az ilyen tül tarka, furcsa társaságban elegendő vannak, kikkel a jelenlegi körülmények közt nem igen szeretnénk közönytést váltani. A világ minden nemzetiségéből van itt élvhajász, mindkét nemű zsebmetszők, csillag- s rendszerlag viselők Európa őrzes udvaraiból, orosz herczegnők, spanyol grandok, belga, francia s angol nemesek; itt van a britt honfiai minden rangú képviselője, elkezdve a szabadságát élvező követet, végezve a londoni inason, ki időjött vierzentagolni. Kicklebury valamennyiöket ismeri s valamennyiök számára van egy egy jóindulata fejbőlintása.

— Ki az az urú, azzal a három leánnyal, ki most köszöntötte, Kicklebury? kérdi anyja.

— Az az a mi X-i követünknek a neje, asszonyom; láttam tegnap, a mint játékszereket vásárolt a frankfurti vásáron egyik kis gyermekének.

Kicklebury lady X. asszonyság felé tekintett; olyan rövidke meghajtat csap ő excellenciájának; meghullámoztatja tollas fejét (Kicklebury lady nagy diszben van, olyan dejeuner-toilette-ben, mely mi költségkimélelt sem ismeri sekeről, mintha legyet kergetve, oly kézmozdulattal üdvözli a követ nejét, s úgy hátrahajol előtte, mint valami királyi méltóság előtt s lányaíhoz kifejezéselti, szélesre nyílt tekintettel fordul, és méltóságosan kitorposzt selyem ruháját.

(Folytatása köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Dohánytermelés az északamerikai Egyesült-Államokban. A tengeren túli Unió nagy leten a gazdálkodás igazi rohamosságával terjed igen tanulságos példaul szolgálhat erre nézve a dohánytermelés emelkedése. A statisztikai hivatalnak rövid idővel ezelőtt közhírré tett kimutatásai szerint az Egyesült-Államokban 1870-ben 131 millió 032, 771 kgot tett ki a dohánytermelés, 1880-ban már ezen szám 236,378,582 kgra emelkedett, a mi 70 százaléknyi emelkedésnél többet tesz ki. 27 államban foglalkoztak dohánytermeléssel, s ezek közül 15 állam 1/2 millió kgnál többet termelt. Legtöbbet termelt Kentucky állam, t. i. 85,123,185 kgot, és Virginia, hol 1880-ban a termés 40,049,619 kg. volt, míg 1870-ben csak 18,543,182 kg. termeltek. Csak öt államban t. i. Georgia, Illinois, Indiana, Massachusetts és Missouriban mutat hanyatlást a dohánytermelés, a többiekben azonban valamennyiben emelkedett. A dohánynyal beültetett terület 1880-ban 646,504 holdat (258,600 hektár) tett ki. Egy holdra átlagosan 365 kg. termés esik, 9 államban azonban még ennél is jóval több volt, t. i. Massachusettsben 846, Connecticutban 818, Pennsylvániában 671, New-Yorkban 663, Wisconsinban 618, Ohio-ban 500, Missouriban 386, Kentuckiben 377 s Indiánában 371 kg. holdanként. 18 állam adott kevesebbet az átlagos termésménél, ezek közt is legkevesebbet Alabama, t. i. 103 kgot egy hold után.

A kicsépeelt gabona kzeelése.

A kicsépeelt gabona további kezelésénél követendő szabályokat a következő pontokba foglalhatjuk össze:

1. Ha csak lehet, száraz időben kell a gabonát csépeletni, mert ekkor a rostálásnál a por jobban leválik róla és a magvak fényesebbek, tetszetősebb ktltsöt nyerneik; az ily magvak jobban eltarthatók, mint a nedves, porral bevontak. A cséplésnél a szértn tekintetbe veendő, hogy a vályog és szintugy a vele érintkezésbe jövő gabona a levegő vizét magába veszi.

2. A kicsépeelt gabonát csak rövid időn át — de semmi esetre se éjjen át — szabad a szértn vagy zsákokban a cséplőgép mellett a földön hagyni, mert a talajnedvesség könnyen behatol a gabonába.

3. Ugyan ezen okokból nem jó a gabonát földszinti helyiségekben raktározni.

4. A magtár alatt soha se legyenek istállók, mert a felszálló gőzök a gabonának ártalmára lesznek. A padló ne készítettess vályogból vagy gypsból, mert a nedvességet magába szívja.

5. A magtárban legyenek elegendő szelelő lyukak, különböző irányban és lehetőleg közel a padozathoz, hogy a levegő a gabonát közvetlen érje. Ha a magtár alatti helyiség színtén szellősen tartható, annál jobb.

6. A garmadák lehetőleg vékony réteglek legyenek, különösen esős aratások után.

7. A lapátolás ne történjék esős, nedves idővel, hanem hős és száraz idővel, a meleg évszakokban lehetőleg csak a reggeli órákban. A lapátolás a gabonát jó eltartásához elkerülhetetlenül szükséges. A kicséplés idejétől februárius végéig minden négy hétben márcziustól a gabonavirágzásig minden 8 nap, ez időtől kezdve ismét minden négy hétben lapátolni kell a gabonát. Ha a gabona egy része megázott, akkor ezt külön garmadába kell tenni és még többször lehetőleg minden héten egyszer át kell lapátolni. Ha esős idő alkalmával, vagy meleg időben este lapátoltak a gabona, akkor ez többet árt, mintha a lapátolás egészen elmaradna. Miután a garmadában az egyes gabonaszemek között levő marad vissza, hős, száraz levegő pedig a gabonára kedvező, nedves és meleg levegő pedig káros, azért különös fontossággal bír, hogy a gabona csakis hűvös száraz időben lapátoltassék.

A

„Kelet” magántáviratai

(Magyar távirati iroda.)

A Göcöl-bankett.

Budapest, szeptemb. 13. Göcöl tiszteletére tegnap este az egyetemi ifjúság az Arany Sas szállodában bankettet rendezett. Az estélyen Göcöl is megjelent. Pompás virág-bokrétát kapott egy honleánytól és b. Liphay Paulától nagszeri babérok szorut, Aszódról és Kisujzállásról Göcölhez üdvözlő sürgönyök érkeztek. A felköszöntők és szónoklatok egymást érték. Ö Felsőgöcöl Miskolcra továbbá Göcöl szülőkhez üdvözlő táviratok küldettek. Az estélyen jelen voltak többek közt Verhovay, Hentaller, Inczedy, báró Mednyánszky és dr. Prém, később Verhovay, Hentaller és dr. Csillag is szónokoltak. Göcöl ma elutazott.

A zágrábi választások.

Zágráb, szept. 13. Derencsin, az igazságügyi főnök Ivancez tartott programbeszédében nyilatkozta, hogy a bánt a legfelsőbb adminisztráció egyszerűsítését és a legfőbb törvényszékek összeolvasztását már 1882. jan. 1-től kívánja életbeléptetni, s azoknak a tartomány-gyűlésen való képviseltesítését is a jövő évben óhajta keresztülvinni.

Holnap kezdődnek a tartománygyűlési választások. E napon 35 kerületben tehát az összes választó-kerületek csaknem felében ejtetnek meg a választások. A választási küzdelem hevesége folytást növekszik, több kerület részére katonaisegély kirendelését kellett igénybe venni.

Bukarest, szept. 13. Károly román király anyja holnap érkezik meg Sinaiba. Bratianu bécsi tartózkodásának idejét péntekig meghosszabbította. Steyer város község tanácsa köszönetét fejezte ki Castia ezredes a román fegyverbizottság főnöke irányában, és fölkerlte, hogy ezt a román kormánynak is tudomására hozza, minthogy az újabb megrendelések által sok munkás család existenciája van biztosítva. A bukaresti helyőrség tegnap elindult Bukarestből, hogy a tábóri csapatokat Cocorestiban felváltsa. Cherchez tábornok állapota a javuláshoz reményt nyújt.

A plattenbergi szerencsétlenség.

Basel, szept. 13. A Plattenberg mag a alá temette a Rent völgyében levő ezen hegyi falu egy részét, száztöven embert temetett el a leomló föld. Teljes lehetetlenség a szerencsétlenségen segíteni. Az egész falu ezer lelket számláló lakosaival veszályban forog. A víz elöntötte a völgyet.

Longbranch, szept. 13. Tegnap este nagy aggodalmat keltett Garfield elnök állapota. Ugyanis jobboldala részben gyuladásba ment át. Az orvosok azt hiszik, hogy a baj gyorsan el fog mulni. Egy ma reggel közöltett jelentés szerint az elnök igen jól töltte az elmúlt éjét, a mirigydagaganat elmúlt, a köhögés is ritkábban lép fel. Washingtonban az örök felváltása alkalmával egy Mazon nevű altiszt rálőtt Guiteau merénylőre. A töltény horzsolta a merénylő fejét és a czella falába furdott. Mázont elfogták.

Sophia, szept. 12. A „Pol. Corr.” jelentti, hogy a zavarások híre Bulgáriában és az állítólag merényletek a fejedelem élete ellen, teljesen nélkülöznek minden alapot.

Belgrád, szept. 12. A szerb kormány megtette az erőlyes óvintézkedéseket, hogy a szomszédos török provinciákból a marhavész behuzrolása meggátolassék. — Szerb ország területén még eddigelő egy eset sem fordult elő.

Konstantinápoly, szept. 12. A „Pol. Corr.” jelenti, hogy Dervis pasa új és sürgős utasításokat vett, hogy az albániai felkelést mielőbb leigázza, s hogy jelentékeny segélycsapatokat nyert.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKESY KÁROLY.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeali irány Kolozsvárról.										Predeal—nagyvárad irány Kolozsvárról.									
Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes vonat		Menetjegy árak		Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes vonat		Menetjegy árak	
		202. sz.	óra perc	204. sz.	óra perc	202. sz.	óra perc					201. sz.	óra perc	203. sz.	óra perc	201. sz.	óra perc		
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49	Predeal	Elind.	1	09	—	—	14	87
M. Telegd	"	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79	Brassó (Vendéglő)	"	2	16	6	13	13	63
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12	Földvár	"	2	44	6	52	12	73
Csucsá (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12	Apáczá	"	3	03	7	23	12	12
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47	Agostonfalva	"	3	18	7	51	11	58
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83	Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41	12	48
Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—	Erked	"	—	—	9	41	2	49
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—	Héjasfalva	"	4	54	10	15	4	01
Apahida	"	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39	Szegesvár (Vendéglő)	"	5	07	10	32	4	29
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53	Szegesvár	"	5	12	10	52	5	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03	Erzsébetváros	"	5	40	11	31	6	49
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—	Medgyes	"	6	01	12	06	8	10
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23	Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erk.	6	13	12	24	8	38
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24	Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62	Mikeszása	"	—	—	12	49	10	30
Tüvis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03	Hosszu-Aszó	"	—	—	1	05	10	54
Tüvis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—	Balázsfalva	"	7	03	1	25	11	39
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50	Karácsonfalva	"	—	—	1	40	12	06
Balázsfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70	Tüvis (Elágazás Gyula Fehérvár felé)	Erk.	7	30	2	06	12	49
Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97	Tüvis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23	Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	04
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52	Felvincz	"	—	—	3	10	3	47
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—	Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	3	58
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82	Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	18	3	24	4	09
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34	Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50
Szegesvár (Vendéglő)	Erk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99	Gyéres	"	8	47	4	10	5	55
Szegesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—	Apahida	"	—	—	5	38	—	—
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28	Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	10	7	5	50	8	11
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75	Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20
Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54	Egeres	"	—	—	7	26	10	08
Agostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28	Bánffy-Hunya	"	11	32	8	12	11	38
Apáczá	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66	Csucsá	"	12	05	8	54	1	25
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09	Rév	"	12	50	9	52	3	56
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75	M. Telegd	"	1	17	10	27	5	43
Predeal	Erk.	4	28	—	—	reggel	—	14	87	10	62	Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	1	45	11	04	6	52

Sz. 9494—1881.

Arlejtési hirdetmény.

A megyei börtönmester, hajduk és lovas legény részére szükséges 12 rendbeli egyenruhára ezennel árlejtés hirdetetik. Az egyenruha áll: vörös posztó sipka, kékposztó átilla, hasonminőségű mellény és nadrág sionorozva. A részletes feltételek az aljegyzői irodában megtekinthetők. Vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy f. hó 20-án d. e. 12 óráig hozzá 40 frt. bánatpénzzel és minta posztókkal ellátott zárt írásbeli ajánlatot (offert) adjanak be, melyben legyen megemlítve, hogy az árlejtési feltételeket ismerik. Később bejött ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak. Szükségeltetik továbbá 11 pár csizma, melyre nézve fenn irt rapra szintén zárt írásbeli ajánlatok (offert) 10 frt. bánat pénzzel ellátva adandók be, fenn megirt módon. Kolozsmegye alispánjától. Kolozsvárt, 1881. szeptember hó 8 án.

Gyarmathy Miklós,
alispán.

(397)

1—2

Sz. 2379—1881

Pályázati hirdetmény.

Kis Boncz. M. Hermány és Bibarczfalva községek segédjegyzői állomásaira a főméltóság m. kir. belügy miniszteriumnak idei 26142 számú leirata által új választás lévén elrendelve, arra ezennel pályázat nyitatik. Javadal-m 300 frt fizetés, lakás és iroda tartás. Folyamodni kívánók szabályszerűen okmányolt kérvényeiket a homorod járási szolgabírói hivatalhoz adják bé október 8-ig. Oklánd, 1881. szeptember 8.

Jakab Gyula,
szolgabíró.

(393)

3—3

Hirdetmény.

Igen fontos Igen fontos mindenkire! Minden-kire.

Egy csődtömeg kezelője által megbizattunk a következő feltűnést keltő tárgyakat, melyek már üzletben nem kaphatók, 80 százalékkal a gyári áron alól eladni. Együttal utasítottunk minden vevőnek, ki 5 trára árut vásárol: egy szab. szétvehető főzőkályhát ingyen átadni. 9 pár finom harisnya uraknak 54 kr. 6 drb finom ezéna battist kendő széllel selyem monogrammal sima himzéssel 1 frt. 50 db treifáskép 1 frt. 1 valódi tajtékpipa finom munka, china ezüstözéssel, és hosszú bádoni megfázással 1 db 65 kr. 1 pár valódi chinaezüst gyertyatartó igen magas, párja 1 frt 20 kr. 1 damasztalkendő valódi ezéna beszűvőt virágokkal 1 db 85 kr. 1 abhoz illő szalvéta 11 kr. 1 valódi 13 lates ezüst óralánc tagokban, finom munka, vagy páncélt forma 1 db 1 frt 60 kr. NB. Figyelmeztetjük, hogy minden egyes óralánc a cs. k. fémjelző hivatal által megjegyezve van. Finom valódi ezüst fülbevalók hölgyek és gyermekek számára, párja 60 kr. Ugyanazok finom aranyból párja 1 frt 70 kr. Ezüst keresztcsékek arany lemezel 1 db 1 frt 50 kr. 1 garnitúra kézelő és inggomb finom ezüstből műemaitall egy egész garnitúra 2 frt 80 kr. Ha mindezen felsorolt tárgyak nem valódi arany vagy ezüstből valók, a pénzt azonnal visszaadjuk. 1 valódi óraszalag finom munka 1 db 1 frt 80 kr. 1 valódi arany peeséggyűrű valódi kővel nehéz, uraknak igen nagy, hölgyeknek kigyó és dupla gyűrű 1 d db 1 frt 50 kr. (Ha gyűrű vagy lánc nem valódi aranyból való, a pénzt azonnal visszaadjuk.) 1 pontosan járó finom nikel zsebóra jól aranyozva lánczezel, órakules és tokkal, jótállás 5 év 1 drb 2 frt 30. 1 valódi francia keltő-óra pontosan szabályozva, sárga réz bronzból 1 frt 50 kr, 3 évi jótállás. 1 bécsi inga-óra hozzátartozóval, igen csinos munka 1 drb 96 kr, 2 évi jótállás. 1 szalon-óra díszes munka nagy kerettel, utánzótt ébenfa, aranyozva üveg és emaillet egy drb hozzátartozóval 2 frt 30. 5 évi jótállás. Ugyanoly, mely éjjel is világít 2 frt 90. Finom brittaniai ezüst asztalkészlet, mely áll 6 evőkanál, igen nehéz, 6 kávéskanál 1 levesmerítő, 1 tejmerítő, 1 téaszűrő, 2 tojás pohár brittania ezüstből, 6 finom kés és villa, mindez elsőrendű minőség együtt csak 3 frt 50 kr, ezölött 7 20 kr. ugyanezen garnitúra 12 személyre 6 frt 50 kr. Egy finom chinai ezüstkorszeleceze domboru munka, a fedelén egy szép alak nehéz chinaezüstből 1 drb 1 frt 30 kr. Egy finom vászon ágylepedő nagy, varrás nélkül 1 frt 50 kr. Kapható posta utánvét vagy utalvány mellett.

MÜLLER, üzletvezető, Bécs,
Kaiser-Josefstrasse 32. sz. iroda 24. sz.

Nem tetsző azonnal kicseréltetik, a legnagyobb szilárdság bizonyítéka. (277) 5—5

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

Csak 1 forinttal

mint a budapesti hatodik

NAGY LÓ-SORSJÁTÉK

egy sorsjegynek árával, játszhatni az 1881. október 19-én megtartandó huzáson 500 értékes nyereményre 500.

1-ső főnyeremény	egy pompás négyes fogat teljesen felszerelve, értéke	5000 frt
2-ik nyeremény	egy négyes jucker-fogat értéke	2500 frt.
3-ik nyeremény	egy kettős fogat teljes, értéke	2000 frt.

további nyeremények, ugyint: hintók, házas lovak, ipar, arany- és ezüsttárgyak stb. stb.

Valamennyi nyeremény a bizottság közvetítése folytán készpénzben is értékesíthető

Ezen sorsjáték a hazai lótenyésztés javára s a budapesti lóvásár emelésére az ugyanitt 1881. október 13-tól 23-ig tartandó lóvásár és lóárverés, méntkiállítás, lódíjazás és az ügöt verseny alkalmával fog megtartatni.

(396) Ezen sorsjegyek föelárusítási helyisége a 1—10 kiadóhivatalának bank és váltó üzlete (Politzer S.) Drottya. utca 12. sz. BUDAPEST

Egy nagybecsű találmány méltánylása.

Legfelsőbb nyilatkozatok:

I. Vilmos német császár: „az ön pompás maláktalálmánát”, Ferencz József osztrák császár: „örömmel tüntetem önt ki.” A szász király: „a királyné anyjának igen jót tesz.” A dán király: „gyógyhatását tapasztaltam.” A meklenburg-szwedini nagyherceg, „elismerésemet.”

Gyógyjelentés.

Tekintetes ur! Nem mulasztatom el az alkalommal önnek tudomására jutatni, miszerint ön az ön maláta-sörét már fél év óta a legjobb sikerrel használja gyengességi állapota és köhögése ellen; mert míg ön már évek óta öszszel és tavaszszal, daczára annak, hogy egész patika gyógyszereket fogyasztott el: mégis a leggyőtrőbb köhögéstől kinoztatott s ereje egészen elfogyott, a maláta-sör használata óta minden köhögéstől ment, s erőteljes kinezést nyert. Továbbra is fel fogja a a maláta-sört használni. Jelen bizonyítványomat azon megjegyzéssel álítom ki, miszerint ön a maláta-sör használatához igen kétkedve nyultam, most azonban annak határozott pártolója lettem.

Kérem 58 palaezk maláktalálmónat egészségi sör és 12 zacskó maláta-mell-czukorkának a megküldését.

S.-A.-Ujhely, 1881. május 14.

Tisztelettel

Gross Róbert,

az osztrák-magyar északnyugati vasút inspektora.

Hoff János,

cs. kir. udvari szállító Bécs Graben Bränner strasse Nr. 8.

Főraktárok: Kolozsvárt: Biró János gyógyszerész és Gergely Ferencz, Ditrich Sámuel, Csiki testvéreknek Brassóban: Jokelius Ferd., Eremias Demeterndi; Nagy-Enyed: Kovács József gyógyszerész; N.-Szebenben: F. A. Reissenbergerndi; Károlyfehérvárrt: Mihelyes S. és Nagy József gyógyszerész; Medgyesen: D. Chartmannai; Szegesvárrt: Schuster Nándor gyógyszerész; Marosvásárhelyt: Bucher Miksa és Huflesz Károlyndi. (392) 1—12